

אשני הצדדים להשתיק את שוחר'השלום

אך הדברים לא התפתחו כך.

צעדים קטנים מאוד

מה הרשג כפועל במושב המועצה?
בחזית האמריקאית: המועצה אכן קיבלה את תוכנית-פאס, המדברת על קיום "כל המדינות במיורח-התיכון". יתר-על-כן, היא אישרה מחדש גם את תוכנית ברנייב משנת 1981, שכבר התקבלה פה-אחד במועצה הלאומית הפלסטינית, במושב ה-15 שהתכנס באפריל 1981 בדמשק. תוכנית זו מרחיקה לכת יותר מהחלטות-פאס, כי מדובר בה על זכותן של "כל המדינות במיורח-התיכון, לרבות ישראל".

אולם קבלת תוכנית-פאס באלג'יר לוותה בכמה מילים, שנודעו לפייס את חזית-הסירוב, ושניתן לטעון לגביהן שהן יוצרות מצב דו-משמעי.

גרוע מזה: תוכנית-רגן נדחתה כולה. אמנם, לדחייה זו נוספו כמה מילים העשויות להתפרש כפותרות פתח להידברות מעשית, אך זה פתח צר, שגם זבוב יתקשה לעבור בו, ולא כל שכן גמל.

בחזית הירדנית: ההחלטות מדברות על קונפדרציה בין שתי מדינות עצמאיות — פלסטין וירדן. זה בסדר, אך לא נאמר בהחלטות דבר על הבעיות המיידיות: הרכבת מישלחת משותפת, מתן הרשאה כלשהי, רחבה או צרה, למלך חוסיין לפתוח במשא-ומתן בעניין הפלסטיני.

במיקרה הטוב ביותר ניתן לאמר שעצם השתיקה מאפשרת לערפאת חופש-תמרון בעניין זה, אך זה

לונדון, הוא העובדה הבולטת ביותר במציאות הישראלית הערבית כולה. הוא בלט בוועידה באלג'יר, בימים הראשונים לא היה ברור מה אירע שם. המאורעות היו גלויים, כי זו בפעם הראשונה נערך מושב של המועצה הלאומית הפלסטינית כשהוא מתנהל כולו בטרסה, לעין אנשי התיקשורת מכל העולם, וביניהם עיתונאי ישראלי אחד (אמנון ספליוק).

אך רק אחרי סירוסם כל ההחלטות, יומיים-שלושה אחרי נעילת הכנס, ורק אחרי שניתן היה לקבל דיווח מפי אנשי אש"ף שהשתתפו בדיונים שהתנהלו מאחרי הקלעים, ניתן היה לקבל תמונה שלמה.

תמונה זו היא פחות מעודדת מכפי שהיה נראה קודם לכן, אפשר לנסח אותה כך:

הקיצוניים ששני הצדדים — ובראשם ממשלות ישראל וסוריה — הצליחו לחסום את דרכו של יאסר ערפאת לקראת היעדים שקבע לעצמו. בכמה מיגורים הוא הצליח להתקדם מעט, אך לא הרבה. במיגורים אחרים נבלמה ההתקדמות כליל.

איש לא ציפה להחלטות מהסכניות במושב זה של המועצה, אך גם מי שקיווה להתקדמות קטנה יותר, שתהיה בכל זאת משמעותית, התאכזב.

ההתקוממות של עיצאם סרטאווי לא היתה פרי קמפיונה. היא היתה תוצאה של הערכה מפוכחת של המתרחש.

היעדים של ערפאת

אין ספק לגבי מה שרצה ערפאת להשיג במושב זה: יפוי-כוח להתקדם בחזית רחבה לקראת השלום.

ברד'ין
 שידרה סוכנות הידיעות איי-פי תמונה זו לכל העולם, מהפגישה בלונדון. נראים בה אורי אבנרי (נואם) כשלידו יושב עיצאם סרטאווי.

בלונדון פעלו ביתד אנשי אבו-נידאל והרב כהנא. באלג'יר עמדו

המתונים מול ההתקפה המשותפת של משלוח בגין ואסד

אם לוקחים בחשבון את הצורך הדחוף בקבלת החלטות מכריעות, את מצב-החירום שבו נתון העם הפלסטיני בנדה המערבית וברצועת-עזה, את שעון-החול שבו אוזל הזמן במהרה — זוהי אכזבה. המנצחים הגדולים באלג'יר היו חאפטי אליאסד וכך-כיתו הגדול — מנחם בגין.

הרוב הדומם

מדוע זה קרה? מה אירע בימים האחרונים שלפני המושב ובמושב עצמו?

לערפאת היה רוב במועצה, ואחרי צירופם של 50 חברים נוספים גדל רוב זה מאוד. אבל רוב זה לא בא לידי ביטוי, זה היה רוב דומם — במושב המילולי של המושב.

המיעוט של אנשי-הסירוב, הסוכנים של סוריה ולוב, היה מגובש, מאורגן וקולני. ראשיו דיברו הרבה וארוכות, ואילו בשם פת"ח, אירגונו של ערפאת עצמו, דיבר רק אחד, אבו-יאאד.

בעניין של ערפאת היו אלה דיבורים בלבד. אבל הדיבורים יצרו אווירה, המתנה הגדול של המתונים, המבינים כי הפלסטינים זקוקים עכשיו להסדר מדיני כמו אחר לנשימה, הנמיך את קומתו.

לא לחינם תבע סרטאווי את רשות-הדיבור, ולחם על כך. לא לחינם התפטר באופן דרמטי כשהדבר נמנע ממנו — בעזרת הטכסיס שהעניק את זכות-הדיבור רק לדובר יחידי של אש"ף. כי קול מתנה-השלום העיקבי לא נישא ברמה, קול הגדה המערבית ורצועת-עזה לא נשמע. הקריאה ליוזמת-חירום פלסטינית, כדי להגיע להסדר, לא הושמעה במליאה.

מדוע? מה היו שיקוליו של ערפאת?

הוא רצה לשמור על אחדות-המהנה בכל מחיר. סוריה עדיין חוקה מדי, סוכניה מחזיקים בידם עוצמה לא-מבוססת. פרישת ארגוניה-הסירוב, שאחמד ג'יבריל איים בה בפירוש, היתה עלולה להיות מכאיבה מדי, ערפאת לא רצה בה.

הטענה העיקרית של ערפאת, גם מפי אנשים שאינם קיצוניים, היתה: מה נקבל בתמורה? אם נכיר בישראל סופית וחד-משמעית — מה יינתן לנו? האם ממשלת ישראל תפסיק את ההנחלות ותפתח בהידברות? האם לפחות האופוזיציה בישראל תכיר בנו? האם ארצות-הברית הבטיחה הבטחה כלשהי, מעבר לדיבור סתמי על נכונות ל"הידברות" אחרי שאש"ף יתפרק מכל נכסיו?

כאשר נוסחו ההחלטות הסופיות באלג'יר, כבר היה ברור שמנחם בגין יישאר בשלטון בישראל למשך זמן רב, וכי אף איראלי שרון נשאר ככוח דומיננטי במדי שלה. מישלוח-העבודה והמשך כולו השיבו ריקם את כל ההזמנות להידברות עם אש"ף. ערפאת לא יכול היה להצביע אף על הישג אחד של הקו המתון עד כה. כך היתה הבריירה שעמדה לפני ערפאת: לקבל החלטות נועזות ללא כל תמורה נראית-לעין, להיכנס למילחמה לחיים ולמוות עם סוריה, לפלג את אש"ף ולשבור את האחדות הפלסטינית — או להתספק במועט, לשמור על מה שיש, ולהמתין לימים טובים יותר.

הוא בחר בדרך השניה. בשבוע הבא יביא, "העולם הזה" את נאומו של עיצאם סרטאווי בכנס הסוער בלונדון.

שיתוף פעולה

יהיה קשה, ויהיה קשה שיבעתיים לחוסיין.

בחזית הישראלית: ההחלטות הן המקניות ביותר. על הוועד הפועל החדש הוטל לקבוע את ההנחיות להידברות עם הכוחות היהודיים, אך לא בוטל בפירוש הניסוח הישן על הידברות עם כוחות אנטי-ציוניים. זה לא הפריע לערפאת להיפגש עם ציונים מוצהרים כמונו — אך ניתן היה לדרוש שאחרי שנקבעה עובדה זו בפועל, היא תמצא אישור מפורש גם בהחלטות הגוף המחוקק.

בחזית הפנימית: זכה ערפאת בניצחונו הבולט ביותר. הוא נבחר בפעם הראשונה על-ידי מליאת המועצה, והבחירה היתה פה אחד. (בעבר נבחר ערפאת על-ידי הוועד הפועל, שנבחר במועצה.)

אולם הוועד הפועל לא נבחר מחדש. המועצה לא הצליחה אף לבחור בחבר אחד חדש, במקומו של שר" הכספים, הד"ר צלאח דבאעי, שהתפטר. בוועד-הפועל זה, על 14 חברים, יש לערפאת רוב — אבל רוב דחוק לגבי כמה מה הנושאים המרכזיים. אפשר לומר — בסך הכל — שנצמד צעד קטן מאוד קדימה — אך לא יותר מזה.

בני השאר:
בחזית האמריקאית: קבלת תוכנית-פאס, והציון שתוכנית-רגן, עם כל מה שחסר בה, יכולה לשמש נושא להידברות אמריקאית-פלסטינית.
בחזית הירדנית: אישור להופעת מישלחת משולבת, ירדנית-פלסטינית, במשא-ומתן עם האמריקאים.
בחזית הישראלית: אישור דו-משמעי להי-דברות של אש"ף עם כל כוחות-השלום הישראליים, ובפרט עם כל הכוחות המסכמים לזכות הפלסטינים להגדרה עצמית ולמדינה משלהם, המוכנים לדבר עם אש"ף.

בחזית הפנימית: ביצור מנהיגותו של ערפאת עצמו, ובחירת ועד-פועל שיחמוץ בכל לב בקו זה. כאשר דיברנו עם ערפאת לפני הודש וחצי, שררה בסביבתו אופטימיות רבה לגבי האפשרות להשיג את כל היעדים האלה, או לפחות את רובם, עצם ההזמנה לחברי המועצה הישראלית למען שלום ישראל-ליסטי טינה להיוועד עימו, ופירסום הודעה שותפת של שתי המישלחות, היתה קריאת-תגר על הקיצוניים, וביטוי לביטחון העצמי של הנהגת פת"ח.